

Persbericht
Luxemburg, 7 december 2016

EU-bijstand voor Oekraïne: tot nu toe zijn de resultaten “kwetsbaar”, aldus controleurs

Volgens een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer had de EU-bijstand voor Oekraïne beperkte impact en blijven de tot dusver behaalde resultaten kwetsbaar, ondanks de nieuwe impuls die de hervormingen sindsdien hebben gekregen. Het grootste gedeelte van de gecontroleerde periode werd de doeltreffendheid van de EU-bijstand beperkt door de onstabiele politieke, wetgevende en bestuurlijke context, aldus de controleurs.

De controleurs hebben beoordeeld of de Europese Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden doeltreffend waren in de ondersteuning van de hervormingen in Oekraïne. Zij onderzochten de terreinen van het beheer van overheidsfinanciën en corruptiebestrijding, alsmede de gasector tussen 2007 en 2015.

De controleurs stellen dat er na de gebeurtenissen op het Maidanplein in 2014 vooruitgang werd geboekt bij de samenwerking tussen de EU en Oekraïne, maar dat de uitdagingen waarvoor Oekraïne staat, nog steeds een zware impact hebben op het hervormingsproces en dat het risico van voormalige en nieuwe oligarchen hoog blijft. De EU reageerde meteen op de crisis van 2014 met een pakket van 11,2 miljard euro, verspreid over zeven jaar. Dit was echter een noodoplossing. De EU kon snel en zonder vooraf haar strategie vast te leggen grote hoeveelheden geld toewijzen en uitbetalen.

“Ondanks de goede inspanningen van de Commissie blijft er bij de EU-steun voor Oekraïne sprake van werk in uitvoering”, aldus Szabolcs Fazakas, het voor dit verslag verantwoordelijke lid van de Europese Rekenkamer. “Ten tijde van onze controle bestond er een sterke politieke wil om het openbaar bestuur te hervormen. Maar veranderingen in het management brachten de hervormingen in gevaar, en lage salarissen werkten corruptie in de hand. Er moet meer worden gedaan om de doelstellingen te bereiken.”

De controleurs hebben met betrekking tot de hervorming van de overheidsfinanciën wel enige concrete en duurzame resultaten vastgesteld en verder ook een verbeterd corruptiebestrijdingskader aangetroffen. Het grootste gedeelte van de periode 2007-2013 nam het beheer van overheidsfinanciën echter slechts een bescheiden plaats in de dialoog tussen de EU en Oekraïne in. Tot 2014 bleek de beperkte inzet van de Oekraïense regering voor het hervormingsproces uit onvolledige en vertraagde uitkomsten. De corruptiebestrijding werd versterkt door het actieplan voor visumliberalisering van 2011 en verder versneld door de verbeterde samenwerking na Maidan. Ondanks de nieuwe impuls die de hervormingen sinds 2014 hebben gekregen, blijven de tot dusver behaalde resultaten echter kwetsbaar. De resultaten van de corruptiebestrijdingsmaatregelen vallen nog te bezien.

Dit persbericht wil slechts de kernboodschap weergeven van het door de Europese Rekenkamer vastgestelde speciaal verslag. Het volledige verslag is terug te vinden op www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – Woordvoerder T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – Persvoorlichter T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

Tekortkomingen bij het vastleggen van voorwaarden voor steun of de beoordeling van de vervulling ervan waren van invloed op de opzet van de begrotingssteun en de financiële bijstand. De monitoring van de uitvoering van EU-bijstand was echter grotendeels doeltreffend en opschortingen van betalingen in het kader van begrotingssteun leidden in 2011-2013 tot vooruitgang op het gebied van de prioriteiten met betrekking tot het beheer van de overheidsfinanciën.

In de gasector is er enig succes geboekt bij de verbetering van de governance en het veiligstellen van leveringen aan de EU via Oekraïne. De dialoog tussen de EU en Oekraïne over gas werd beïnvloed door de wankelende inzet van Oekraïne en de uiteenlopende standpunten van EU-belanghebbenden. Het ontwerp van de EU-bijstand ter verbetering van de governance en de zekerheid van leveringen bevatte bepaalde voorwaarden die vaag en moeilijk te beoordelen waren. Voor de monitoring waren soms geen kwalitatief hoogwaardige gegevens beschikbaar en de gezamenlijke verslaglegging door de EU en Oekraïne bood geen voldoende gedetailleerde toelichting op de problemen die zich hadden voorgedaan. Vóór 2014 had de EU-bijstand beperkte invloed op de werking van de Oekraïense gasector en leverde die wisselende resultaten op wat betreft de voorzieningszekerheid. Eén belangrijke latere mijlpaal was echter de vaststelling van een nieuwe gaswet in april 2015, die in overeenstemming is met het derde energiepakket van de EU.

De controleurs doen een aantal aanbevelingen om de EU-bijstand voor Oekraïne te verbeteren. De Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden moeten:

- in de dialoog met Oekraïne meer nadruk leggen op het beheer van overheidsfinanciën;
- het ontwerp van de voorwaarden voor en de uitbetaling van financiële bijstand verbeteren;
- de monitoring van de tenuitvoerlegging van de bijstand versterken;
- meer nadruk leggen op de doeltreffende uitvoering en duurzaamheid van hervormingen;
- maatregelen nemen om de EU-bijstand aan Oekraïne doeltreffender te maken wat betreft de gasector.

Noot voor de redactie:

Oekraïne is een van de grootste en politiek belangrijkste buurlanden van de Europese Unie. In het land spelen institutionele en politieke instabiliteit, bestuurskwesties en economische en financiële problemen echter een overheersende rol.

Oekraïne heeft sinds het in 1991 onafhankelijk werd slecht gepresteerd op economisch gebied. De positieve economische groeipercentages in de eerste jaren van deze eeuw werden ernstig ondermijnd door de wereldwijde crisis van 2008 en hebben zich sindsdien nog steeds niet hersteld. De overheidsfinanciën van Oekraïne zijn in de loop der jaren verslechterd, voornamelijk door het wanbeheer van overheidsmiddelen. Daarnaast ondervindt de ontvangstenzijde van de overheidsbegroting de negatieve gevolgen van een belangrijke schaduw economie. Ondanks de hervormingsinspanningen wordt Oekraïne nog steeds gezien als het meest corrupte land in Europa. Gevestigde belangen zijn van invloed op de vorming van het overheidsbeleid. Oligarchische clans zijn nog steeds een dominante kracht in de economie, politiek en media van Oekraïne.

Sinds 2004 hebben er drie belangrijke politieke gebeurtenissen plaatsgevonden: de Oranje Revolutie van 2004, de presidentsverkiezingen van 2010 en de Maidan-revolutie van 2014. Sinds begin 2014 wordt de territoriale integriteit van Oekraïne ernstig bedreigd.

Het conflict in Oost-Oekraïne heeft de economische en financiële problemen waar het land mee te maken heeft zeer verergerd.

De samenwerking tussen de EU en Oekraïne is onderdeel van het Europees nabuurschapsbeleid en de oostelijke dimensie daarvan, het oostelijk partnerschap. Van 2007 tot 2015 omvatte de financiële bijstand van de EU 1,6 miljard euro aan subsidies, waarvan de helft in de vorm van begrotingssteun, en 3,4 miljard euro aan macrofinanciële leningen.

Speciaal verslag nr. 32/2016 "EU-bijstand aan Oekraïne" is beschikbaar in 23 EU-talen.